

Συγκλονιστική μαρτυρία αιχμάλωτου εισβολής: «Αντί νερό, επροσφέραν μας ριπές»

[/ Αφιερώματα / Γενικά Θέματα](#)

Συγκλονιστική είναι η μαρτυρία ενός αιχμάλωτου πολέμου επί τουρκικού εδάφους κατά την εισβολή του 1974.

Στο πλαίσιο του βίντεο-ντοκιμαντέρ «Κύπρος 1974-2024: Οι Άνθρωποι που δεν ξέχασαν» του NEWS 24/7, ο Κύπρος Πεπέκος περιγράφει με ανατριχιαστικές λεπτομέρειες την εμπειρία της αιχμαλωσίας και τον ιδιαίτερα σκληρό τρόπο με τον οποίο φέρθηκε μερίδα Τούρκων στρατιωτών.

«Στις 20 Ιουλίου ήμασταν σπίτι. Γύρω στις 5 το πρωί ακούσαμε πολύ θόρυβο. Βγήκαμε έξω και είδαμε αεροπλάνα να πηγαινοέρχονται. Κατά τις 6 ανοίξαμε το ραδιόφωνο και ακούσαμε ότι μας καλούν στα όπλα, στα τάγματά μας, γιατί γίνεται εισβολή.

Μαζί με τον κουνιαδό μου πήγαμε στον αστυνομικό σταθμό της Λαπήθου και εκεί συναντήσαμε μόνο πραξικοπηματίες. Μάς είπαν απλώς να περιμένουμε για να μας πάει κάποιος στο τάγμα μας, στο 251 τάγμα Πεζικού. Πράγματι, ήρθε κάποιος μ' ένα μεγάλο αυτοκίνητο Πεζό με μουσαμά. Μπήκαμε μέσα περίπου 15 άτομα και μάς πήγε στο τάγμα. Μόλις μας άφησε, έφυγε αμέσως.

Μπήκαμε μέσα στο στρατόπεδο, μία νέκρα, δεν υπήρχε κανένας. Σιγά-σιγά φτάσαμε στο διοικητήριο, ήξερα έτσι και αλλιώς το στρατόπεδο, είχα κάνει εκεί τη θητεία μου. Στο μπαλκόνι του διοικητηρίου είδα ένα λοχαγό. Μάς ρώτησε: “Τι θέλετε εδώ ρε παιδιά;”. “Κύριε λοχαγέ, μάς είπαν ότι έγινε εισβολή...”. “Όχι παιδιά. Δεν υπάρχει τίποτα. Αυτό είναι άσκηση ελληνική, φύγετε”.

Θύμωσα τόσο πολύ, όπως και όλα τα παιδιά, που αρχίσαμε να ψάχνουμε για όπλα. Πήγαμε στις αποθήκες οπλισμού, σπάσαμε τις πόρτες, μπήκαμε μέσα και βγάλαμε από τα μπαούλα τυφέκια, σφαίρες και άλλο πολεμικό υλικό. Πήραμε, έτσι, όλοι μας, από ένα όπλο. Ήμασταν, όλοι μαζί, γύρω στα 25 άτομα.

Αναρωτιόμασταν μεταξύ μας πού να πάμε, τι να κάνουμε. Κάποιος πρότεινε να μπει επικεφαλής άτομο που ξέρει καλά την περιοχή. Πρότειναν εμένα. Δεν μου έκαναν χατίρι, δεν ήμουν από τη Λάπηθο, είχα παντρευτεί στη Λάπηθο. Τους είπα τότε ότι ο καθένας θα πρέπει να πάει στο σπίτι του, τουλάχιστον να προσπαθήσει να πάει. Βγήκαμε στον κύριο δρόμο και περπατούσαμε φάλαγγα. Δεν είχαμε κάνει 500 μέτρα και είδαμε ένα αεροπλάνο να έρχεται κατευθείαν πάνω μας. Μάς χτύπησε με το μυδραλιοβόλο. Πέσαμε δεξιά και αριστερά και γλιτώσαμε. Τους είπα τότε ότι καλό θα ήταν να πηγαίνουμε μέσα από τα περιβόλια.

Το τατουάζ με το μισοφέγγαρο

Λίγο πριν φτάσουμε στον Άγιο Γεώργιο, έξω από το στρατόπεδο της Κερύνειας συναντήσαμε κάποιον που είχε ένα μίνι μπας. Τον παρακάλεσα να πάρει όσους μπορούσε και να τους πάει στη Λάπηθο. Δέχθηκε. Ακριβώς τότε, σταμάτησε κάποιος πίσω με ένα αυτοκίνητο με μουσαμά. Ήταν ένας γνωστός μου εργολάβος. Μετά από συζήτηση μαζί του, μπήκαν και εκεί μερικοί για Λάπηθο.

Ξεκινήσαμε. Κάπου στην περιοχή Πικρό Νερό, είδαμε πάρα πολλά πλοία να προσεγγίζουν τις ακτές. Είπα του οδηγού να πάει αριστερά για να προφυλαχούμε από τυχόν εχθρικά πυρά. Πήραμε τον αγροτικό δρόμο. Μετά από ένα χιλιόμετρο είδα έναν στρατιώτη, με ατομικό μπαζούκα στον ώμο του. Σταματήσαμε. Κατέβηκα εγώ και πλησίασα τον στρατιώτη. Τον ρωτάω “τι γίνεται, πού θα πάμε εμείς;”. Δεν μου μίλησε. Θύμωσα. Άρχισα να του λέω λόγια. “Τα κάνατε όπως τα κάνατε και τώρα δεν μιλάτε”. Αυτός τράβηξε προς τα πάνω το μανίκι και αποκαλύφθηκε στο χέρι ένα μισοφέγγαρο.

Ήταν Τούρκος. Έκανα μερικά βήματα προς τα πίσω και είπα στους υπόλοιπους ότι πέσαμε πάνω στους Τούρκους. Τότε κάποιος πυροβόλησε, μέχρι και σήμερα δεν ξέρω ποιος. Με το που ακούστηκε πυροβολισμός, άρχισαν να μας ρίχνουν από παντού. Πυκνά πυρά και συνέχεια. Αυτούς που πετάχθηκαν έξω από τα αυτοκίνητα,

τους θέριζαν. Εγώ ήμουν τυχερός. Έκανα μερικά βαρελάκια, πήγα κάτω από μία χαρουπιά, βρήκα τον κουνιάδο μου και άλλους γνωστούς μου.

“Η μητέρα σου σάς ξέχασε”

Στη συνέχεια άκουσα μία σφυρίχτρα. Οι Τούρκοι φαντάροι στάθηκαν προσοχή, αγάλματα! Σιγά-σιγά ήρθε κοντά μας ένας λοχαγός. Τούρκος. Άρχισε να φωνάζει στους στρατιώτες “γιατί το κάνετε κ.τ.λ.”. Καταλάβαινα γιατί είχα κάνει τούρκικα στο σχολείο. Μάς είπε ότι πρέπει να παραδοθούμε. Σηκωθήκαμε δέκα άτομα, οι επτά ήταν ελαφρά πληγωμένοι. Ο αξιωματικός με πλησίασε. Άρχισε να μου μιλά τουρκικά, τον ρώτησα αν μπορούμε να μιλήσουμε στα αγγλικά. Μας ρωτήσανε ποιο είμαστε, του είπα ότι μάς είχαν κλείσει οι πραξικοπηματίες στο κάστρο της Κερύνειας και τώρα που ξεκινήσαμε να πάμε στις οικογένειές μας, οι άντρες του μάς σκοτώσαν. Μου ζήτησε συγγνώμη. Ξαφνιάστηκα. “Δεν ήρθαμε εδώ για να σκοτώσουμε” μου είπε. “Πες τους δικούς σου ότι δεν έχουν να φοβούνται τίποτα”.

Μου είπε επίσης ότι θέλει να με ρωτήσει κάτι. Του είπα “παρακαλώ, ορίστε”. Με ρώτησε: “Πού είναι η μητέρα σου;”. Απάντησα “δεν ξέρω”. Και τότε μου είπε: “Να σου πω εγώ για να καταλάβεις. Η μητέρα σου σάς ξέχασε. Αλλά ήρθε ο πατέρας σας να σας προστατεύσει”.

Μπήκε αυτός μπροστά, από πίσω καμιά 50αριά Τούρκοι στρατιώτες και εμείς ακολουθούσαμε. Νομίζαμε ότι θα μας σκοτώσουν. Περπατήσαμε περίπου ένα χιλιόμετρο και φτάσαμε στην παραλία που γινόταν η εισβολή, στο Πεντεμίλι της Κερύνειας. Εκεί ο αξιωματικός φώναξε γιατρό που ήρθε και πρόσφερε τις πρώτες βοήθειες στους πληγωμένους. Κάποιος πρότεινε να μας δέσουν τα χέρια πίσω. Είπα “δεν γίνεται να μας τα δέσετε μπροστά για να μπορούμε να καπνίζουμε;”. Το δέχτηκαν και μάς έδεσαν τα χέρια μπροστά με σκοινιά όμως πολύ άγρια. Ο αξιωματικός τότε έφυγε. Πριν φύγει, έβγαλε μία φωτογραφία από την τσέπη του και μου είπε: “Τους βλέπεις αυτούς;”. “Ναι” απάντησα. “Είναι η γυναίκα μου και το μωρό μου. Θέλω να επιστρέψω, να πάω να τους βρω, καλή τύχη”.

Μετά από πέντε λεπτά, άρχισαν να μας δένουν πίσω, να μάς χτυπούν και να μάς πηγαίνουν στα αποδυτήρια της παραλίας. Δύο δύο, ή τρεις-τρεις μπήκαμε στα αποδυτήρια. Σαν τα ζώα. Μάς έλυσαν, όμως, τα χέρια. Βάλαμε την ασφάλεια που δεν μπορούσε να ανοίξει κάποιος απ’ έξω. Άνοιξα την πόρτα μας, βγήκα λίγο έξω και είδα ένα ντίκερ να βγαίνει προς την ξηρά και να ανοίγει δρόμο για τα άρματα. Πράγματι, βγήκαν και τα άρματα. Μιλάμε για πολύ στρατό. Φαντάροι βουτούσαν στο νερό με τα όπλα στην ανάταση και έβγαιναν στην ξηρά χωρίς να ενοχλούνται από κανέναν. Ξαναμπήκα μέσα και είπα στους υπόλοιπους τι είχα δει.

Σφαγή μπροστά στα μάτια τους

Το απόγευμα είπα στους υπόλοιπους ότι θα ξαναβγώ για να πάω στην τουαλέτα. Πήρα άδεια από τον Τούρκο λέγοντάς του “πις, πις” και πήγα. Ήξερα πού είναι οι τουαλέτες. Από το παραθυράκι της τουαλέτας είδα τον Πενταδάχτυλο να καίγεται. Επέστρεψα στο καμαράκι και σιγά-σιγά έπεσε η νύχτα.

Όταν ξημέρωσε, μπήκαν στα καμαράκια και άρχισαν πάλι να μας χτυπούν. Αυτή τη φορά άγρια. Έτσι πέρασε η Κυριακή. Φωνάξαμε αν υπάρχει λίγο νερό να μας δώσουν, τίποτα.

Τη Δευτέρα το πρωί μάς έβγαλαν έξω και μάς πήγαν από κάτω σ’ ένα σπίτι και εκεί συναντήσαμε πολλά γυναικόπαιδα. Καθίσαμε. Στη συνέχεια μάς χώρισαν. Στη μεριά μου ήμασταν 16 άτομα, το θυμάμαι καλά. Κάποιοι λέγαμε μεταξύ μας ότι θας πάνε κάπου παρακάτω για να μας απελευθερώσουν. Τελικά φτάσαμε σε μία αποθήκη 2x4 και μας έβαλαν όλους μέσα. Άρχισε να νυχτώνει. Διψούσαμε πάρα πολύ. Φωνάζαμε “σου, εφέντη, σου, θέλουμε νερό”. Τίποτα.

Ένα παιδί από τη Λάπηθο μάς είπε να κάνουμε μία προσευχή. Πράγματι, την κάναμε. Μετά από πέντε λεπτά αρχίσαμε και πάλι να φωνάζουμε ότι θέλουμε νερό. Αντί να μας προσφέρουν νερό, μας πρόσφεραν ριπές. Σκοτώθηκε ένας άνθρωπος μπροστά μας. Τότε ένας άλλος όμηρος, νεαρός στρατιώτης που ήταν μαζί μας, μού είπε: “Κύριε, θέλω να ζήσω, γιατί αγαπώ πολύ την αρραβωνιαστικιά μου”. Του είπα να μην φοβάται. Με τις νέες ριπές σκοτώθηκε και αυτός.

Μπήκαν μέσα οι Τούρκοι και πήραν τα δύο άτομα που είχαν πέσει νεκρά. Μετά από πέντε λεπτά, ο αδελφός του ενός σκοτωμένου έπαθε αμόκ. Φώναζε, χτυπούσε τις πόρτες. Ήρθαν ξανά, τον έπιασαν από τα μαλλιά, τον έβαλαν κάτω και τον έσφαξαν (σε συγκίνηση του αφηγητή). Μας είπαν τότε ότι αν δεν σταματήσουμε, θα μας σφάξουν όλους. Σιωπήσαμε.

Την άλλη μέρα το πρωί, γύρω στους πέντε, τους μάζεψα όλους και τους είπα ότι κάτι πρέπει να κάνουμε, γιατί αλλιώς θα πεθάνουμε. Τους είπα ότι θα σπάσω την πόρτα. Είδα εκείνη τη στιγμή από την κλειδαρότρυπα ότι είχε έρθει ο Ερυθρός Σταυρός, η Ερυθρά Ημισέληνος καλύτερα, το είπα και στους άλλους. Έριξα την πόρτα, ήρθαν και οι Τούρκοι στρατιώτες. Εν τω μεταξύ είδαμε ότι υπάρχουν και δυνάμεις του ΟΗΕ. Μας πήγαν σ’ ένα κοντινό σπίτι, μάς έδωσαν νερό και μάς έντυσαν.

“Ζήτω ο Ετζεβίτ!”

Την Τετάρτη το πρωί έφεραν ένα στρατιωτικό φορτηγό. Μάς έβαλαν μέσα, 28 άτομα, και μάς έκλεισαν τα μάτια. Συνοδεία αρμάτων, ξεκινήσαμε για άγνωστη κατεύθυνση. Προσπάθησα να καταλάβω πού μας πάνε. Τους είπα μετά από λίγο ότι πάμε προς την Κερύνεια. Την διασχίσαμε την πόλη. Μία νέκρα. Μάς κατέβασαν στο Μπογκάζι της Κερύνειας, σ' έναν αστυνομικό σταθμό που τον είχαν οι Τούρκοι από το 1964. Τότε μάς έλυσαν τα χέρια και τα μάτια. Φωνάξαμε πάλι ότι θέλουμε νερό. Οι Τουρκοκύπριοι αστυνομικοί άνοιξαν λάστιχα και μάς τα έδωσαν.

Πέρασε περίπου μισή ώρα και ήρθε ένα λεωφορείο τουριστικό. Μας έβαλαν εκεί. Μαζί με μας μπήκαν κάμερες και δημοσιογράφοι. Έκαναν την προπαγάνδα τους. Μετά μας κατέβασαν ξανά κάτω, μάς έβαλαν σε φάλαγγα και μάς πήγαν σε μία μάντρα που είχε αγελάδες. Συνάντησα εκεί ένα γνωστό μου υπολοχαγό και τον ρώτησα τι συνέβαινε τέλος πάντων. Μου είπε ότι είχε χάσει τους άνδρες του και ότι δεν είχε ιδέα τι θα συμβεί στη συνέχεια.

Την άλλη μέρα από ομιλίες κατάλαβα ότι βρίσκονταν εκεί και χωριανοί μου από τον Άγιο Επίκτητο. Φώναξα: “Εξάδερφε, είσαι ο Τάκης του Κανάρη;”. “Ναι, εσύ ποιος είσαι;”. “Είμαι ο Κύπρος του Πεπέκου”. Κάποιος γέροντας μου φώναξε ότι ήταν και ο πατέρας μου εκεί. Ρώτησα “πού;”. Ο πατέρας μου είναι αγνοούμενος μέχρι και σήμερα.

Μετά από 3-4 ημέρες μάς πήγαν στο Πεντεμίλι για να μας βάλουν σε πλοία. Δεν τα κατάφεραν, γιατί είχε θαλασσοταραχή, το επιχείρησαν μετά από δύο ημέρες και εκείνη τη φορά πέτυχε.

Όταν μπήκαμε στο πλοίο, μάς κατέβασαν στο αμπάρι. Μάς έλυσαν τα μάτια. Ήρθε ο καπετάνιος του πλοίου και μάς είπε ότι αν σταματούσαμε να φωνάζουμε θα μας έδινε ψωμί και ύδωρ. Ύδωρ είπε, όχι νερό. Κάναμε ησυχία και όντως άρχισαν να μας δίνουν νερό και λίγο ψωμί. Τότε, κάποιος από τους αιχμαλώτους, απ' αυτούς που έκαναν τους πατριώτες, φώναξαν “ζήτω ο Ετζεβίτ!”. Με το που ακούστηκε αυτό, ο καπετάνιος θύμωσε και διέταξε να σταματήσουν να μας δίνουν νερό και ψωμί.

Ξεκινήσαμε. Άγνωστος ο προορισμός. Φτάσαμε στην Μερσίνα και μετά μάς πήγαν στις φυλακές των Αδάνων. Καθίσαμε εκεί περίπου 10 ημέρες και εν συνεχεία μάς μετέφεραν στην Αμάσεια μετά από ταξίδι με το τρένο που κράτησε 52 ώρες.

Στα Άδανα οι συνθήκες δεν ήταν κατάλληλες ούτε για ζώα. Στην Αμάσεια βρήκαμε τα κρεβάτια στρωμένα και σεντόνια αχρησιμοποίητα. Μάς έδιναν μισό ψωμάκι το πρωί, ολόκληρο το μεσημέρι και μισό το απόγευμα. Κάθε δεύτερη ημέρα μας έδιναν και 10 τσιγάρα Ασκέρ.

Από την επιστροφή στον ξεριζωμό

Επέστρεψα στην Κύπρο στις 26 του Οκτώβρη του 1974. Μάς πήγαν στις αποθήκες Παυλίδη. Απελευθερώθηκα οριστικά στις 28 Οκτώβρη. Σύνολο 101 ημέρες αιχμάλωτος. Σ' όλο αυτό το διάστημα είχα πάρει από τη μάνα μου μία επιστολή μέσω Ερυθρού Σταυρού. Μου έγραφε: "Γιε μου, είμαι καλά. Θέλω να σε δω όσο μπορείς πιο γρήγορα". Τότε είπα στους φίλους μου ότι ο πατέρας μου δεν ήταν ζωντανός." Δεν γίνεται", τους είπα, να μην τον αναφέρει η μάνα μου. Η γυναίκα μου έμαθε ότι είμαι στην Αμάσεια από τις εφημερίδες, στις αναγγελίες του Ερυθρού Σταυρού.

Την οικογένειά μου την βρήκα στη Λεμεσό. Έμεναν σ' ένα σπίτι 25 άτομα. Τα αδέρφια μου, τα αδέρφια της γυναίκας μου, παιδιά, εγγόνια κ.τ.λ. . Είπα στη γυναίκα μου ότι πρέπει να βρούμε σπίτι και να φύγουμε. Ακούσαμε ότι ζητούσαν υπαλλήλους στις βρετανικές βάσεις και ότι προτεραιότητα για πρόσληψη έχουν οι αιχμάλωτοι. Πήγα, δήλωσα, με κάλεσαν για συνέντευξη και τελικά με προσέλαβαν. Νοικιάσαμε λίγο αργότερα ένα σπίτι στη Λεμεσό, 28 λίρες την ημέρα, πολλά λεφτά.

Από τη δουλειά απολύθηκα τον Φλεβάρη του 1976. Πήγα στην επαρχιακή διοίκηση και τους είπα ότι χρεάζομαι μία βοήθεια. Τους πληροφόρησα, αφού με ρώτησαν, ότι είμαι γεωργός. Και μου είπαν θα πας στην Αλέκτορα. "Πού είναι αυτό;" ρώτησα. Τελικά το βρήκα. Και βρήκα και ένα σπίτι και απ' έξω ένα θείο μου που το πρόσεχε. Το πήρα. Δεν είχε ούτε πόρτα ούτε παράθυρα, ούτε νερό ούτε ρεύμα. Μου είπαν ότι μόλις εγκατασταθώ, θα έρθει συνεργείο για να κλείσει το σπίτι. Έμεινα τη νύχτα χωρίς πόρτα και χωρίς παράθυρα και την άλλη μέρα, πράγματι, ήρθε συνεργείο και έκλεισε το σπίτι. Ρεύμα βάλουμε τον Οκτώβρη του 1976 μετά από διαμαρτυρίες και φωνές. Έβαλαν και στον δρόμο ασφαλτο. Δουλέψαμε με αμπέλια, που μέχρι τότε δεν ξέραμε τι είναι. Στην Κερύνεια δουλεύαμε με λεμονιές. Δόξα τω θεώ, τα καταφέραμε.

Η "επίσκεψη" στο σπίτι, 29 χρόνια μετά

Στο σπίτι μου στη Λάπηθο επέστρεψα για πρώτη φορά μετά από 29 χρόνια. Είχα μανία να πάω. Εκείνο το σπίτι το έχτισα εγώ με τη γυναίκα μου. Μόνοι μας. Η σύζυγος ήταν αρχιτέκτονας και το έκανε όπως το ήθελε. Μεγάλη Παρασκευή, μόλις άνοιξαν τα οδοφράγματα, πήγα. Έφτασα στο σπίτι και άρχισα να φωνάζω.

Έκλαιγα. Δεν πίστευα ότι δεν βρήκα έστω ένα λεμονόδεντρο από τα χίλια. “Έξω από το σπίτι μου “έλεγα. Είπα σε φίλο που με συνόδευε “κρατώ κλειδί, θα μπω μέσα”. “Είναι άλλοι μέσα, δεν μπορείς να μπεις”. Η ιδιοκτήτρια ξένη, Αγγλίδα. Βγήκε στο μπαλκόνι και μας είπε να φύγουμε. “Το σπίτι είναι δικό μας”. Επειδή συνέχισα τις φωνές, πήραν την αστυνομία. Η αστυνομία μου είπε ότι πρέπει να φύγω. Στην Αγγλίδα τόνισα ότι θα πηγαينوέρχομαι μέχρι να φύγει. Όπως και έγινε. Τώρα πηγαίνω πολύ αραιά. Πληγώνομαι που βλέπω την αδικία. Δεν αντέχω.

Πάντα πιστεύω στη λύση. Έχω μία ελπίδα. Εγώ. Αν ρωτήσεις τα παιδιά μου, θα σου πουν “μην περιμένεις τίποτα”. Και τώρα να μου πουν ότι μπορώ να πάω να κατοικήσω στο σπίτι που άφησα, αμέσως πάω. Τόσο ποθώ να πεθάνω στη γη που γεννήθηκα”.

Δείτε το βίντεο:

```
<span data-mce-type="bookmark" style="display: inline-block; width: 0px; overflow: hidden; line-height: 0;" class="mce_SELRES_start"></span>
```

sigmalive.com